

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Vasárnap

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

JÓKAI MÓR

1825—1904.

Gyászba borult az ég feledted, szép magyar hazám. Nagyjaid közül, a legnagyobb fiad: *Jókai Mór* halt meg. Egy nagy fiad, minőt egy század alatt, csak egyet-kettőt ad az Isten egy nemzetnek. Jókait a jó Isten adta nekünk világító szövétnekül, nemzeti vezérül, nemzeti dicsőségül. És ő egy félszázadnál tovább járt előttünk, világító tüoszlopként, mint Mózes a választott nép előtt. Vezetett, mint József; és dicsőségünk volt a világ előtt, mint Dávid az ő népének.

Egy tüneményes, szép pálya a Jókai Mór pályája. Egyesítve van benne a magyar nemzet öröme és bánata, dicsősége és megaláztatása. Költő volt, milyen költője több nem volt a magyar nemzetnek. Lelkének magasan járó szárnyain előttünk ismeretlen világokba emelkedett: pedig ezek a világok való világok voltak, csakhogy előtte senki se tudta azoknak ajtaját felnyitani. S mikor ő, százakra menő regényeiben, azokat felnyitotta és mi abba beléptünk, valami balzsamos, tavaszi szellő érintette meg arcunkat; alakjai mind ismerősök voltak; hozzánk szólottak, és a mi édes, zengzetes magyar nyelvünkön beszéltek. Olyan édes, olyan elbájoló volt hallgatni. Hogyis ne! Mikor a magyar dicsőségről, szabagságról, honszeretetről beszéltek. Munkásságra, összetartásra józanságra intettek. Mikor pedig ezer éves multunk szomorú napjait elsiratta: vele együtt sirtunk. Ha a jövőt, vagy a dicsőséges napokat állította elénk: vele együtt éledt reménységünk, növekedett bizalmunk. S még akkor is »mikor hegedünk lepatogott hurjaikkal függöttek a babiloni füzekre és fejük a nagy bűnnek és bánatnak miatta meghajolt a porig, az ő szíve annyi édes bátorító szóval tudta feledtetni népe fájdalmait, mint egy édes anya, midőn haldokló betege halálveritékeit törölgeti, gyógyulásról szól, míg szíve szakadóban van.«

Jókai magyar költő volt, s azok között is a költők királya. Ebben rejlik az ő nagysága, s ebben van a mi dicsőségünk. Magyar volt a szíve, magyar volt a lelke: ezért talált minden szava, minden gondolata viszhangra a magyar nép lelkében. Soha még magyar költő olyan közvetlenül, olyan szépen nem szólt népéhez, mint ő. Csuda-e tehát, ha halála minden igaz magyar ember szívét megérintette, minden szembe könnyecskéket fakasztott? Csuda-e, ha nemzeti bánatunkban felkiáltunk: *Leesett a mi fejünknek koronája!*

Pedig *Jókai* nem halt meg. Mert nem hallhat meg az, a ki milliók számára hagyja lelkének gazdag örökségét. *Jókai* a magyar nemzeté volt. A magyar nemzeté marad ezután is. Nemcsak a teste nyugszik magyar földben, de emlékét is magyar szívek őrzik, míg áll Buda és él magyar. Valahányszor lelkünk a szép, a nemes után vágyodik: azt mindig feltalálja az ő munkáiban. A míg gyönyörködni tudunk a költészetben: *Jókai* regényei mindig kedves olvasmányunk lesz. Valameddig,

a márcziusi dicső napok emlékéit felújítjuk: a Jókai lelke mindig szólani fog hozzánk. Nevét, emlékéit a szellő szárnyra kapja és elviszi a kunyhókba, a palotákba. Ott él ő az alföld délibábos rónáin s Erdély bércei között. Nemcsak, hanem tul száll a Kárpátok bércein, s idegen nyelveken szólal meg, s hirdeti időtlen időnkig az ő nagyságát és a magyar nemzet dicsőségét.

Vajda Ferencz.

Áldozócsütörtök kedves jó angyala!

Ki vigasztaltad a bus tanítványokat:

Oh be jó nekünk, hogy akkor itt maradtál,

Itt mindig lesz, aki várja vigaszodát.

Szenvedés forrása földön ki nem apad,

Az a sötét felhő el nem vonul soha...

Fájó szív, sóhaj, könny lesznek itt örökké,

El ne szállj hát innen, te vigasz angyala!

Dénes József.

Áldozó csütörtökön.

»Galileabeli férfiak! mit néztek

Ég felé merően, könnyező szemekkel?

Nem hoztátok vissza, bár mint bánkódjatok,

Mi sötét felhőben az imént szállott el...

Fölment dicsőségbe. Oda mentek ti is

Földi pályátonk hogy ha hűvek lesztek:

Addig vigasztaljon ez a szép reménység,

És a küzdelemben adjon erőt nektek.«

Igy szólott az angyal, a tanítványoknak.

Szép olajfák halmán, kik leverve álltak:

Bár szemükről a könny még nem száradott fel,

Erzék enyhülését szívük bánatának.

Igy szól minékünk is e jó angyal, mikor

Bánatos sóhajjal szomorun merengünk

Ama sötét felhőn... amely beárnyalja

Valamely szeretett barátunk, Pedvesünk.

És eként szól majdán kedveseinknek is,

Mikor az a sötét felhő minket árnyal:

S ők néznek utánnunk könnybe borult szemmel,

És az elválásnak kínzó fájdalomával...

S bár zokogva szálljon fájdalomunk az égre,

Enyhülend szavára vigasz angyalának:

Mig az élet álma nekik is valósul,

S tul a sötét felhőn minket feltalálnak...!

A reformáció szelleme.

Irtá: Solymossy Endre.

3

De bizonyítja saját nemzeti életünk is. Nemzeti multunk felségesen domborítja ki, hogy a *reformáció, mint hitbeli szabadság, fejlődésében politikai szabadság.*

A reformáció oly időben jött be hozzánk, mikor végzetes körülmények összetalálkozása végveszélybe sodorták a hazát. Török hódítás, német befolyás, egyesek és pártok bűnei, kétségessé tették a nemzet fönmaradását. A nemzet egyrésze belátta azt, hogy a fenyegető vést az utóbbiak idézték elő. Belátva bűneit Istenhez tér. A vallásban keres vigasztalást bajainak közepette. Ugy, de ezt már nem találhatja meg a régi egyházban, mely iránt elveszítette bizalmát, nem érti latin vigasztaló szavát. Vigasztalást és bizalmat az új egyházban, a reformációban keresett és talált, mely édes anyanyelvén szóllott hozzája.

A reformáció által támasztott vallásos buzgóság csakhamar nagy *miveltégi lendületet szül*, melyből viszont táplálkozott. De a mint a vallásos érzelem a nemzeti veszélyben gyökerezett, viszont a vallásos érzület is igyekezik ébreszteni a nemzeti szellemet. Irtani kell a bünt, ébreszteni az erényt, nemcsak Istenért, hanem a végveszélybe jutott hazáért, alkotmányért is! A 16-ik század-

TÁRCZA.

Ötven esztendeje.

— (Solymossy Lajos és Ferenczi Karolina arany lakodalma alkalmából.) —

Ez a nap, melyet az Ur rendelt; örvendezzünk és vigadjunk ezen. (Solt. GXVIII. 24.) A koronás királynak ezen szavaival üdvözöllek titeket, k. ünneplő házaspár! *Emlékeztek-e még erre a napra? Ezelőtt ötven esztendővel volt.* Akkor is éppen így állottatok meg, az Ur által rendelt napon, az Istennek színe előtt, mint most állottok: vágygyal, reménnyel, szeretettel. Ah, hogyne emlékeznétek; csakhogy akkor ifjak voltatok, most pedig öregek vagytok. Ötven esztendő sok idő az ember életében, ennek nyomait ti sem kerülhetétek el. A tüzes ifjuból férfi lett; a férfiből tiszteletet parancsoló öreg. A mirtusz koszoru, melyet a boldog menyasszony hordott homlokán, — rég elhervadt; helyét: az édes anyai szeretetnek soha el nem hervadó koszoruja váltotta fel. Ez idő

alatt volt részetek örömben, boldogságban: de a szenvedéseknek, a fájdalomnak napjait sem kerülhetétek el. — A kik akkor, mint felnöttek, mint öregek mellettetek állottak, hogy jó tanácsokkal lássanak el: azok már régen pihennek az anyaföld porában. A kik ifjak voltak, mint ti, — azok közül is talán már sokan elhullottak az élet harczában; és a kik élnek: ama keveseket is megtörte, a sirszéléhez juttatta az idő.

S mégis, e nagy változások daczára, mekkora hasonlóság a mult és jelen között. *Az Ur által rendelt nap volt az is, az Ur által rendelt nap ez is*, mert minden jó adomány és tökéletes ajándék Istenről száll alá boldogítani a halandót. Ama tiszta, önzetlen érzemény is, a *szeretetlen* égi szikrája, mely akkor kebletöket egymás iránt lángra gyújtotta: Istenről szállott vala alá. *A vágyat, a reménységet, a lelkesedést: ő oltotta szívetekbe, hogy küzdjeteek és előre törjeteek. Ő nyitotta meg kebletöket a hitnek fénysugara előtt, hogy ebben erőt nyerjeteek az élet megpróbáltatásai között és a mi Megváltó Urunk Jézus Krisztus által adott isteni kegyelemnek részesei leheteek. És az ő szent akaratának engedve állotta-*

beli irodalmunk, erre buzdítja nemzetünk; másfél száz iskolánk, *ily* irányban munkálja jövőnk!

Uralkodóink, a magyar királyok, egyszersmind német császárok is; jól ismerik a reformáció szellemét. — A török hatalom gyöngülésével rávetik kezök.

Kegyökbe veszik a nem protestáns vallásokat, s azoknak — látszólagos — vallási érdekében, nyomják, üldözik a protestánsokat. Így leplezték el, politikai céljukat. Vallás leple alatt megtámadják a *személyes szabadságot, a magán birtokjogot, s azáltal alkotmányunkat.*

A veszélyeztetett vallásszabadságért fogott fegyvert Bocskay István; s a vallásszabadság megvédésével, megvédte alkotmányunkat is. Így forrott össze nálunk elválaszthatlanul a vallásszabadsággal a politikai szabadság!

Igy lett nálunk a protestantizmus politikai jellegű vallás. Így lett a reformációban rejlő lelkiismereti szabadság a magyar alkotmány részé, — mondjuk politikai szabadság! *A 17-ik században a vallásszabadságért vívott harcok: szabadságharcok!*

Jó félszáz esztendőig a protestantizmus *egyedül* képviseli nálunk a politikai szabadságot! »A jövő megmutatta, hogy csakis addig van alkotmány Magyarországon, míg a reformációban lévő szellem lobogtathatja zászlóját!«

Mint Európa szerte, — hogy tényekben mutatta be a reformáció a maga szellemét, — úgy nálunk is a Bocskai, Bethlen- és Rákóczy-féle fölkelés, *tényekben mutatta ki a reformáció szellemét.*

Mint Európa szerte, — a nem protestánsok, elismerve, aztán magukévá téve a reformáció szellemét, együtt küzdöttek a politikai szabadságért, — úgy nálunk is elismerve, aztán magukévá téve, a nem protestánsok a reformáció szellemét,

tok volt meg egy ily napon az ő színe előtt, hogy elhangozzék ajkaitokról a szent fogadás.

Azóta ötven esztendő telt el, sok minden változott e hosszú idő alatt: de nem változott az, a mi istentől adatott: *a! hűség, a szeretet, a hit.* Hajszállaitok megöszültek, testi erőtök meglankadt: de lelketeknek eme drága kincsei most is éppen olyan fiatalok, erősek, mint voltak. Mint akkor, most is éppen úgy tudtok szeretni; úgy tudtok hinni, és lelkesedni azért, a mi jó, a mi igaz, a mi szent. Avagy nem ott állottok-e jelenleg is ez élet munka mezején, és nem az Isten iránti hálának, az egymás iránti szeretetnek, hűségnek eredményei nyilatkoznak-e meg e pillanatban is? *Az Isten által rendelt nap ez is, örvendezzünk és vigadjuk ezen.*

És az öröm, a lelkesedés, a mely szíveteket, s azzal együtt a mienket is átjárja annyival nagyobb, mert reményeitek beteljesedtek, álmaitok valóságra váltak. Emlékeztek-e? Akkor is egy örvendező sokaság vett körül, éppen mint most. Csakhogy azok részben idegenek voltak: ez a sokaság pedig, mely most körül vesz, hozzátok

a katolikus hitű nádor Wesselényi, majd a myt-hosi alakká nőtt katolikus II. Rákóczy Ferenc vezérlete alatt, *együtt* küzdenek, vérzenek az alkotmányért, a — politikai szabadságért.

Zrinyit, Nádasdyt, Frangepánt és annyi sok katolikus nagyot vérpadra csak az a szellem juttatta, melyért gályarabságba hurczolták a protestáns papot! — Hát Thököly, Rákóczy nem ezért a szellemért lettek hontalanok?

Bár a Rákóczy-féle forradalom elbukott, de az eszme élt tovább és munkálkodott. Az 1791-iki országgyűlésen e szellem ismét élénken lobogott.

A 23 évig tartó francia forradalomban való részvételünk; az ezt követő nemzeti elnyomatásunk, nem gyöngítették, csak késleltették az eszme teljes kifejlését.

Mignem 1848. márczius 15-én nemzeti főpapunk, Petőfi Sándor, kimondta a nemzet lelkében föltámadott szent sir szellemét: »Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!« Az élővé lett szellem hatása volt, mely feledtetett szenvedést, vallási ellentétet s érdemet! Egygyé olvasztotta a nemzetet!

A szellem győzelme még nincs kiviva teljesen! Hogy teljes lehessen a diadal, a nagy nap évfordulóján, kövessük a 48-as nemzetet! Olvadjon egybe a magyarnemzet apraja, nagyja, minden felekezete! Olvassza össze, az a szent tűz, mely Megváltónkat a Golgothára, a szellem harczeit bitófára, Rákóczit, Kossuthot a hontalanságra juttatá!

(Vége.)

Jókai halálára.

Kidölt, letörött büszkeségünk fája,
Porba hever hatalmas koronája.
Mit ültetél diszére a világnak,

simul, mint zöldellő olajfának ágai a törzshöz: *a ti gyermekeitek, a ti unokáitok.* Testetekből való test, véretekéből való vér, a kik felett ti örködtetek, a kiket föl neveltetek és kibocsátottak az élet sík tengerére. Akkor még csak reménység, bizodalom fűződött hozzátok, hogy a társadalomnak, az egyháznak, a hazának hasznos polgárai lesztek: ma pedig, *az érdemnek, az elismerésnek, a munkásságnak* örökké viruló koszorui ékesítik homlotokat.

Ah, igazbeszéd ez: *az Isten meg nem csúfoltatik, valamint ember vetéd, azt aratja.* E földi életben van-e nagyobb kincs, mint a családi boldogság? Ti egy félszázad alatt: a családi életben hűségnek és szeretetnek magvait vetettétek el, és ebből *boldogságot* arattotok. Van-e tisztább öröm, mint a hálaérzet? Gyermekeiteknek szívében engedelmességet, isteni félelmet plántáltatok és ez: *a háládatosságnak* gyümölcseit termette meg a ti számatokra. Van-e szebb érdemjel, mint a *becsületnek érdemjele*? Ti a társadalmi életben, mint ennek a nemes városnak polgárai, a munkásságnak, az igazságnak a törvények iránti tisztelőnek, a felebaráti szeretetnek magvait hintettétek el: és

Nagy mestere a legfőbb tudománynak.
Óh, Jókai! te bölcs a bölcsek között,
Alig hisszük, hogy lelked elköltözött.

Mi, kik bámulva csodáltuk szellemed,
Zokogva sirunk elmulásod felett.
Pótolhatlan drága kincs hazánknak,
Kihez hasonlót csak ezer év adhat.
Ki tudás fényével jártál előttünk,
A mienk voltál, örök büszkeségünk.

A mienk voltál! és mi voltál te nekünk?
Rajongva csodált ábrándunk, eszményünk,
Büszkeségünk, kit áhitva, csodálva
Néztünk büvös, ragyogó fényben látva.
Miként örültünk, hogy a mienk voltál,
És hogy hozzánk örökre hű maradtál.

Megtanítál, hogy kell hazát szeretni,
Elmult idők nagy emlékét imádni;
Büvös álmoként tártad fel a multat,
Hogy mi is nagnak érezzük magunkat
A te soha elmuló szellemed
Volt az, amely szépre s jóra hevített.

Most a te csodás, teremtő nagy lelked,
Elszállt csendesen az ő Istenéhez.
Mi nem tudtunk alkudni a halállal,
Váratlanul vitt másvilágba átal,
Nem mert veled hosszasan küzdeni,
Veled! Ki hányszor le tudtad festeni.

Ime, itt maradt pásztor nélkül a nyáj,
S könnyeket hullat nagy vezére után.
De mint tested letétedik a földre,
Ugy világit dicső lelked örökre.
A te emléked halhatatlan marad,
Holtod után is babérokat arat!

Kóty Mariska

Isten ígéje.

— A gazdag ember csalódása. —

Luk 16. 19. stb.

Egyszer volt egy gazdag ember, aki bársonyba, biborba öltözködött, azonkívül pedig mindennap vig életet folytatott. Volt egy Lázár nevű koldus is, aki betegségben és nyomorúságban élt. Söhajtás volt minden percze, keserűség volt minden órája.

Ez a szegény abból a morzsákból akart jólakni, amelyek a gazdag asztaláról hullottak le. Történt pedig, hogy a koldus meghalt s az angyalok vitték el egy szebb hazába.

Meghalt a gazdag is. El is temették, bizonyára fényesebben és diszesebben, mint a szegény Lázárt.

De mi történt azután? A gazdag iszonyu kinokra ébredt fel. Mily borzasztó csalódás!

Örömben és pompában élt a földön. Azt hitte örökké tart a vig mulatozás öröme. Vége a márnak. Meghalt. Az utolsó óra lázas álmaiban magához tér. Tehát a siron tul is van élet, van egy világ, amelyben én annyiszor kételkedtem. Rehát nem úgy van, mint a hogy én s vig barátaim mondogattuk: együnk és igyunk, holnap úgy is meghalunk.

Most hol vagyunk? A kínok közt. Többé nem a kényelmesen butorozott pompás termekben. Kitéptek engem mindenből, amit szerettem s most magánosan, elhagyatva, kínok közt szenvedek. A lelkiismeret szemrehányása, Isten büntető szava gyötör, mint pokoli tűz, amely soha el nem alszik... Óh, borzasztó csalódás!

A milliomos átnézi számadási könyveit s hirtelen észreveszi, hogy elvesztette mindenvagyonát s koldusbotra jutott.

ezen a menés magvak gazdagon gyümölcsöznek számatokra abban a tiszteletben, elismerésben és közbecsülésben, mely polgártársaitok részéről környékez. Amaz *előhit* pedig, mely ezelőtt ösztendővel odavezérelt az Ur színe elé és a mely az élet legsúlyosabb pillanataiban is Istenhez emelt fel: erőt adott és munkás tagjaivá tett az *ő anyaszentegyházának is*. Ti e hosszú idő alatt, szóval, tettel, áldozatokkal élő kövei voltatok ennek az anyaszentegyháznak, hogy ezen a pokol kapui se vehessenek diadalmat.

Óh, bizony, az *Ur által rendelt nap ez is*, hogy hálát adjunk neki a kegyelemért, az áldásért, a gondviselésért, mely titeket ez idő alatt körül vett; hogy kérjük jövőre is az ő megsegítő kegyelmét és hogy szent fogadást tegyetek, hogy ezen a fudamentumon, melyen eddig állotok és most is állotok: ezután is megmaradtok. Ti már ismeritek az életet, nem szükség, hogy utavaló tanácsokkal lássalak el; sőt éppen kérlek, hogy *éltetőknél gazdag tapasztalatait* értékesítsétek azután is a köznek javára. Mint öregek jártok elől *a tanácsadásban, az Isteni félelemben;*

a vallásos *buzgóságban*; legyetek őrei a családi *élet tisztaságának*, védelmezői az *igazságnak* és az emberi legszentebb *jogoknak*. Építsétek az Isten országát *igazságban, békeességben és a szentlélek által való örömben*.

Az írás azt mondja, hogy az öreg ember előtt kelj fel, és az ő orcáját megbecsüljed. Mi felkelünk előttetek és tiszteletünknek babér koszoruját tesszük homlokotokra: de kérünk is, hogy legyetek ezután is a mi vezéreink: a *munkában, a hűségben, a szeretetben*.

Ti már egyszer erre a hűségre, erre a szeretetre és erre az élő hitre megesküdtetek; a félszázad, melyet együtt eltöltöttetek, szívetekből nem ragadta ki ezt az egymás iránt való érzelmet: de mégis, emberi erőtlenségünk érzetében kérjük Istent, hogy az újabb félszázadra is, melynek küszöbén állotok: tegye még erősebbé, gyümölcsözővé. Boruljunk le és imádkozzunk.

Vajda Ferencz.

Isten őrizzen meg minket az örökkévalóságban ilyen csalódástól.

De még nincs vége a csalódásnak. Ezután jó az erősebb rész. A gazdagnak látni kell a szegény Lázár boldogságát. Tehát nem üres beszéd, nem hiábavaló álmodozás az, amit a jámbor és istenfélő emberek hisznek ott a földön Isten gyermekeinek boldog hazájáról.

Ime, ott van egy ismerős arcz a boldogok közt. Még lehet látni azt a szegénység és nyomorúság nyomait, habár Isteni fény sugározza most körül. Vajon nem az a szegény, beteg, megvetett Lázár, a ki éveken keresztül feküdt ajtóm előtt, aki mellett százszor mentem el közönyösen, némán, hidegen? Ő most a boldogság fia és én a hajdani gazdag ember, most nyomorult koldus vagyok. Mily meg-alázó csalódás! Mily szégyenletes viszontlátás!

Mit gondoltok, nem fog gyakran előfordulni ilyen csalódás az örökéletben, — a hol nem nézik a személyt, a hol a szív benső tartalma kerül majd napfényre, a hol a pompás bibor és bársony nem fedi el a lélek szegénységét — mint itt a földön. A más életben a kopott ruha alatt is kitűnik a nemes szív s a koldus rongyai alól is felragyog a lélek kincse.

Az örökéletben sok váratlan csalódás ér majd minket is.

Ha a gőgös ember gazdagságának, rongyának, tudományának vagy magas miveltségének tudatában megvetéssel néz a szegény, együgyű emberre, majd megváltozik ez a viszony az örökéletben, ahol az elsőt utolsók lesznek s a hol a tiszta szívűek látják meg az Istent.

Az istentelen gunyolódo ember kineveti azt, a ki imádságra kulcsolt kézzel néz az ég felé. Keserves csalódás lesz, ha majd a boldogság helyén látja azt, a kit kigunyolt.

Milyen találkozás, milyen viszontlátás kínálkozik majd ott. A büszke elnyomó látja azt, a kit itt a földön összezúzott. A gonoszlelkű, rágalmozó találkozik azzal, a kinek becsületét itt e földön lábbal tiporta. Mily fájdalmas lesz akkor a vallomás: Igen van ég, van örökélet, van örökboldogság, de én eltékoztam, elpazaroltam azt. Ott lehetnék én is most az üdvözültek boldog karában, éppen úgy, mint az, a kivel a földön együtt éltem, a kivel együtt jártam az iskolába,

a hivatalba, a kivel együtt öregedtem meg. Nem éltem úgy, mint ő a földön s most örökre gyötör a kínos bánkódás.

Ti pedig istenfélő Lázárok, hallgassátok meg vigasztaló szöveget. Ne törődjétek, ha a világ megvet, le éz és kigunyol. Az Ur ismeri az ővéit s majd fölemeli őket a porból.

Ki mint vet, úgy arat. Aki fájdalommal s szenvedéssel vet itt a földön, az aratni fog örömmel és boldogsággal az örökéletben.

Van egy ország, messze tőlünk. Talán ma, talán holnap megnyílik egyikünk előtt ez ország kapuja. Mégis oly idegen, oly ismeretlen a legtöbb ember előtt. Ez az ország az örökélet

Éltünk' sajkáját könnyelműen engedjük ringani a jelen élet hullámain a nélkül, hogy gondolnánk a jövőre. Nem használunk iránytűt, a mi életünk hajóját amaz ismeretlen ország felé irányozná. Olykor önkéntelenül figyelmeztet a véletlen erre az országra. Kedveseink halála, jó barátaink sirhantja, amelyre véletlenül virágot hintünk, — emlékeztet a siron túli életre.

Oh figyelmeztessen arra e gazdag ember csalódása is. Gondoljunk a világi élet forogtatásában arra a boldog kikötőre, ahol a lélek mindörökké megpihen. *Király Béla.*

A JAPÁN CSÁSZÁR.

Egyházi élet

Egy szép nap. Május hó 7-én mult ötven éve, hogy *Solymossy Lajos*, Székelyudvarhely városi tanácsos házasságra lépett *Ferenczi Karolinával*. Az ötven esztendő gyorsan suhant el fejük

felett, hirdette hatalmát ezernyi változásban. Ők pedig testi, lelki épségben és a legboldogabb egyfőtérben érték meg egybekelésük ötvenedik évfordulóját. Arany lakodalmat tartottak. Szűk családi körben folyt le a szép ünnepély és mégis sokan voltak. Kilenccz élő gyermek; *Endre*, ref. koll. tanár; *István*, orvos; *Lajos*, hivatalnok; *János*, gyógyszerész; és öt leány, kik közül csak kettő van még a szülői háznál; huszonnégy élő unoka; és a nagyszámu rokonság vették körül az ünnepelt házaspárt. Elsőbben *Vajda Ferencz* ref. pap intézett hozzájuk beszédet (lapunk tárczájában olvasvató) és kérte életükre Isten áldását. Azután a gyermekek nevében *Endre*, ref. koll. tanár üdvözölte a kedves jó szülőket és biztosította szeretetük állandóságáról. Kifejezést is akarnak

adni — úgy mond — a szülői szeretetnek, és ennek jeléül, e szép nap emlékére, drága jó szülőik nevére 200—200 koronás alapítványt tesznek az ev. ref. leányiskola és a városi szegények részére. Így örökítették meg a hálás gyermekek édes szülőik ötvenéves aranylakadalmát. Emlékezetnek okáért, álljon itt a ref. leányiskola részére tett alapítvány levele :

Alapító levél, Ntű. Vajda Ferencz, evang. reform. lelkész urhoz, mint helybeli evang. reform. leányiskola elnökéhez. Helyt.

Alólirottak, a »Szeretet — Isten« iránti hála-ból, hogy drága, jó szüleink a mai nappal házasságuk 50-ik évfordulóját megérték: a helybeli evang. reform. leányiskolához, id. Solymossy Lajos és felesége Ferenczi Karolina nevére 200 (kettőszáz) korona alapítványt teszünk s azt készpénzben nagytiszteletű Vajda Ferencz ur kezéhez ki is fizettük; azzal az óhajunkkal, hogy ezen csekély összegnek kamata, időről időre egy helybeli református, szegénysorsú elemi iskolás leány gyermek évi tandijára fordíttassék. Székelyudvarhely, 1904. május 7. Solymossy Endre, Dr. Solymossy István, Solymossy Lajos, Solymossy János.

Midőn e szép alapítványért e helyen is köszönetet mondunk, azon forró óhajításunkat fejezzük ki, adjon Isten hazánknak, anyaszentegyházunknak sok ilyen derék házaspárt, mint Solymossy Lajos és Ferenczi Karolina, mert az ilyenek nevelnek derék fiakat és jó honleányokat. Székelyudvarhely, 1904. május 11. Vajda Ferencz ref. pap.

Nagybecsű adomány. A kisaludai leányegyházközségnek kiváló husvétii öröme volt. Egy ezüst, aranyozott urasztali kelyhet és egy ugyanilyen minőségű kenyérszótó tányért látott meg, midőn körülállotta a szent asztalt. Az ékszerész szám-lája szerint a kehely 265, a tányér 35, együtt 300 kor. értékű. A kehely oldalán ezen felirat olvasható: »E pohár amaz új szövetség az én vérem által« I. Kor. XI. r. 25. v., a talp egyik lapján: »A kisaludai ev. ref. leányegyháznak 1904.«; másik lapján: »Kisaludai Szász Dénes, kir. kuriai bíró.« A tányéron: »A kisaludai ev. ref. leányegyháznak.«

Nem próbálom tolmácsolni azon nemes érzelmeket, melyek a becses ajándékban megnyilatkoznak, szóljon helyettem az alábbi kíséző levél.

Nagytiszteletű Esperes ur!

Istenben boldogult szülőim: néhai kisaludai Szász Lajos kedves apám és neje néhai kiskadáci Marosi Juliánna kedves anyám emlékére, a kisaludai ev. ref. leányegyháznak egy aranyozott ezüst urvacsoraosztó kelyhet és egy hasonmínőségű, ugyanarra a célra szolgáló tányért aján-dékozok.

Ezeket a dolgokat abban a reményben, hogy a leányegyház az ajándékot elfogadja, evvel az ajándéklevéllel egyidejűen Nagytiszteletű ur címére küldöm, avval a szives kéréssel, hogy az ajándéktárgyait az elébb megnevezett leányegyház tulajdonába és birtokába átadni kegyeskedjék.

Boldogult szülőim mindig hithű protestánsok

voltak, kik az élet viszontagságai között egyedül az Urban kerestek és találtak vigasztalást. A fiui kegyeletnek ily módon megnyilvánulása méltó az ők emlékéhez.

Ezen kívül más tekintetek is közrehatottak elhatározásomra: a szülőföldem iránti szeretet; boldog gyermekévek oda fűződő kedves emlékei; továbbá az a gondolat, hogy ezek a rendeltetésük szerint szent dolgok, hosszu időn át, nemzedékről-nemzedékre, intő jelül buzdításul szolgálhatnak arra, hogy tanulással, szorgalommal és becsülettel onnan alólról is magasra lehet eljutni. Mindezek együttvéve létesítették ezt az ajándékot, mely a kegyeletnek s már érintett más érzelmeknek és czélnak a kifejezője.

Menjetez tehát szent dolgok szép Magyarország szívéből keletre, székely véreimhez! Hirdessétek ott a szeretetet, mi hitünknek is az alapja; a testvériséget, a munkát, a tiszta magyar hazafiságot s serkentsetek időtlen időig magasra!

Budapest, 1904. márczius hó 26.

Tisztelettel

Szász Dénes,

a magy. kir. curia rendes bírása.

Ezen levél fölment engem minden további fölvilágosítástól. Csak annyit jegyzek meg, hogy a fennemlített édesanya özvegyiségben nevelt fel 8 fiut és egy leányt. Mind a 8 fiu tanult a kollegiumban s 5 közülök tekintélyes hivatali állást tölt be. Az önfeláldozó édes anya rövid életreza a »Vasárnap« czimű lap folyó évi 6-ik számában látott napvilágot a »Protestáns asszonyok« cikksorozatában.

Fogadja a nemesszívű adakozó ur itt e nyilvánosság terén is magam és leányegyházközségem hálás köszönetét.

Kecsetben, 1904. április 29.

Meuyhárt András,

ref. lelkész

Konfirmációi ünnep. Áldozó csütörtök a legtöbb egyházban a konfirmáció napja. Székelyudvarhelyi ref. egyházunkban is e napon tartott meg a konfirmáció. Ez alkalommal: 37 fiu és 30 leány részesült első ízben az urvacsora székramentumában. Minden konfirmált növendék kapott egy »Emléklapot,« egy kis bibliát és Vajda Ferencz ref. papnak az »Üdvösség utja« kis füzetét. Legyenek a konfirmált növendékek élő kövei az anyaszentegyháznak.

Apróságok Jókai életéből.

Jókai pénzt csinál.

Egyszer a Révai-féle könyvkereskedésben találja Jókait egy író, amint íróasztalnál ül, tollal a kezében.

— Mit csinálsz, Móricz bácsi?

— Pénzt — felelte kurtán.

— Taníts meg engem is, Móricz bácsi.

— No azt ugyan ne tanul meg tőlem — s mutatta hamiskás mosolylyal, hogy váltókat ír alá, úgy csinálja a pénzt.

Szobor és szivar.

Egy másik alkalomkor azt újságolta valaki a képviselőházi folyósón, hogy Zichy Jenő gróf egy szobrot ajándékozott a városnak, a Huszár Adolf utolsó művét, s dicsérte Zichy Jenőt.

A nagy dicséretetekbe beleszól egy hirlapíró.

— No ugyan nagy dolog is az. Aránylag éppen olyan, mintha én egy britanika szivarát adtam volna a városnak. Nem igaz Móricz bácsi?

— Olyan facskám — szolt Jókai elgondolkozva — de hát adtál-e már te valamikor a városnak egy britanika szivart?

A gentry definíciója.

Mikor a főrendiház reformjának törvényjavaslatát tárgyalták, Jókai szintén beszélt. Ekkor mondotta a következő jóízű dolgot:

— A gyerek azt kérdezte egyszer az apjától, hogy mi a különbség a gentry és a nemes ember közt. Az apa ezt mondta: Hát fiam, a nemes ember olyan gentry, akinek van pénze, a gentry pedig olyan nemes ember, a kinek már nincsen pénze.

Jókai a saját műveiről.

Egyszer történt, hogy a saját műveiről beszélt Jókai; amikor Irányi Dániel szóba hozta a léha irányt, amely szerinte a magyar irodalomban is lábra kapott. Többek között ezt mondotta akkor Jókai:

— Ami magamat illet, bár nem szoktam semmiféle elismerésekkel dicsekedni, azt az egyet azonban legyen szabad kimondanom, hogy Toldy Ferencz ezt írta rólam: összes munkáim között nem talált egy kötetet sem, amelyet leánya kezébe nem lehetne adni.

A tordai nők.

Jókai Mór erdélyi utjában ki nem kerülhetett a tordaiak laktanyáját. Megvendégtették nagy dáridóval.

A költő egyszerűen szolt a szivekhez, miatta dus, gesztenyeszin fürteit meg-meg simogatta. Beszéde meghatotta az egész ünneplő sokaságot. Könnyektől csillogó szemekkel figyeltek a következőkre az emberek s Jókai ezzel fejezte be a tószjtját:

— Éltetem szivemből Torda városának szives vendéglátó hölgyeit. Eljenek addig, amíg én megszürkülök...

Ez a jó kívánság nem tette meg a hatást, sőt az eddig is lerontotta.

— Ej, gondolták a hölgyek, milyen önző s milyen udvariatlan ez a Jókai.

De azért csak megéljenztek

Az éljen szóra a költő felállott. Köszönetképpen levette a fejéről és meglóbálta a levegőben a parókáját:

— Az én hajam nem szürkül meg soha...

A tósztnak így frenetikus hatása volt. A hölgyek azonban mind elszomorodtak:

— Szegény Jókai...

És most már hivatlanul is önként, odamentek hozzá, hogy megczírogassák, s egy-egy csókot leheljenek magas, fehér homlokára.

Jókai parókája.

Pósa Lajos, az apró Magyarország nagy mesemondó poétája, mikor a Petőfi-Társaságba választották, tósztot mondott Jókaira. Igazi meghatottsággal, elragadó rajongással kezdte:

— Jókai Mór, a magyar irodalom királya, kinek fején azonban nem korona van, hanem...

— Paróka! — szolt közbe Jókai s az ünnepi hangulat azonnal vidám kaczagásba csapott át.

Jókai a miniszterek előtt.

Mikszáth jóízű adomája:

»Arról éppen semmi tudomással sem látszik birni, hogy ő Magyarország egyik legnagyobb élő embere, épp oly félelmet tisztelettel emelkedik fel egy-egy miniszter előtt, aki kezét jó hozzá fogni, mint egy két hónapos mameluk; a világot se tudna ulti maradni, ha egy a folyósón átmenő miniszter utközben megszólítja Ez a felsőbbég iránti tisztelete sok tréfás megjegyzés forrásául szolgált némelykor:

— Ha én neked volnék Móricz bácsi — kötdőnek vele — mind a nyolcz miniszternek meg kellene minden reggel kérdeznie tőlem: hogy érzem magam, mit álmodtam?

— Mit érnék vele? — feleli — hogy nyolczszor kelljen elbeszélni az álmait reggelenként? Egyszer is sok, a mig leírom. Mert én minden éjjel tovább álmodom a munkában levő regényeimet. Nem szoktam én hiába álmodni, mint ti.

Jókai, a kurucz.

Mikor Jókai a »Hont« megalapította, gróf Pálffy Móricz, a katonai kormányzó, reverzálist követelt tőle arról, hogy nem fog a kormánnyal ellenkezni. Jókai aláírta, de egyuttal hozzáírta:

— ...amennyiben ez a magyar nemzet javára törekszik, s jogos óhajításait teljesíteni hajlandó.

Be is csukták azért, mert nagyon is ütötte a kormányt.

Jókai Mór halálára.

Föl a gyászlobogót!
Bánat földön, égen!
Ilyen mély gyász nem volt
A hazánkon régen...!

Elbűvölő csoda,
Teremtő hatalom,
A nagy költő király
Van a ravatalon.

Jókai Mór halt meg,
A dicső, az áldott,

Aki meghódítá
Az egész világot.

Égi istenektől
Emberek úgy nyerték,
Költészet lángjától
Átszóve a lelkét

Igazi nagy volt Ő,
Nagy mint egy óriás,
Az irodalmunkban
Lángoló Messiás.

A könnyzárpor mellett
Szivünk vérzik jobban,
Meg reszket a lelkünk
A nagy fájdalomban.

Pedig ő nem halt meg,
Itt van most is velünk,
Lelkünke van írva,
Mint dicső mesterünk.

Csak egy fájdalmas nap
Lesz mindig a mai,
De ezen földtekén
Él mindig Jókai...!

Kertész Albert,

Mai képünkhöz.

Mai számunkban a japán császárt mutatjuk be olvasóinknak. Neve: *Mutsa-Hitó*. Született 1851-ben; uralkodni kezdett 1867-ben. Nejétől négy élő gyermeke van.

Vegyes hírek.

Jókai Mór halála. A »Vasárnap« mult számában még annak a reménynek adtunk kifejezést, hogy a jó Isten megtartja hazánk koszorus költőjét. Azonban a betegség sokkal erősebben lépett fel, mintsem a 79 éves költő szervevete ellent állhatott volna. Május hó 5-én este 9 óra 20 perczkor meghalt Jókai. Temetése a nemzet nagy részvéte mellett máj. 9-én d. u. 3 órakor történt meg. A ravatalnál *Baksay* Sándor püspök mondott gyönyörű beszédet, míg a sirnál *Papp* Károly pesti lelkész imádkozott. Azután mindkét helyen a képviselőház és a tudományos társulatok búcsuztatásai következtek.

A királyt Jókai Mór temetésén gr. Apponyi Lajos magy. kir. udvarnagy képviselte.

A képviselőházat május 7-én nyitották meg királyi kéziratral. A királyi levél felolvasása és tudomásul vétele után, *Perczel* Dezső házelnök, *Berzeviczy* Albert közoktatási miniszter és *Tahly* Kálmán, a Kossuth-párt elnöke emlékeztek meg Jókai haláláról. Az Ugronpárt, a néppárt, és az Apponyipárt nem tartotta érdemesnek Jókait elbúcsuztatni. Talán csak nem azért mulasztották el mert *Jókai* református vallású volt? A pápát elbúcsuztatták, de hazánk nagy költőjének halálakor nem volt egy szavuk se!

A képviselőházban. máj. 9-én megválasztották az alelnököket, jegyzőket és a háznagyot. 10-én Lukács László beterjesztette az 1904. évi költségvetést és 11-én a Delegátusok megválasztására került a sor.

A főrendi ház új ülészaka május 7-én nyílt meg szintén királyi kéziratral. Itt is a megalakulás után, a delegátusokat választották meg.

Költségvetés 1904-re. A magyar állam 1904. évi költségvetése így áll. Bevétel: 1 milliárd 190 millió 681 ezer 945 kor. Kiadás: 1 milliárd 190 millió 084 ezer 621 kor. Maradék: 597 ezer 324 korona.

A felekezetek államsegélye az 1904. évi költségvetésben a következő összegekkel szerepel: Az ágastai hitv. ev. egyház számára 270,4000 koronát vesz fel a költségvetés 44,400 koronával többet, mint 1903-ban. Az ev. ref. egyháznak 396,200 kor. jut, 65.700 koronával több, mint tavaly. Az unitárius egyház a tavalyi 30,000 kor. helyett 36,000 koronát kap. Ezekon kívül a máramarosi ev. ref. egyháznak az Apáffy-alapítvány kárpótlásául 10,000 kor. az ág hitv. ev. és ev. református egyházak alapjainak gyarapítására 300,000 kor. az unitárius egyház alapjának gyarapítására 15,800 kor. szerepel a költségvetésben, ugyanugy, mint tavaly. Az egyházak segélyezésére tehát 116,100 koronával fordít többet a kormány, mint 1903-ban.

A delegáció üléseit az idén Budapesten tartják meg, május hó 14-én kezdődőleg.

Jókai kézírata. Jókai Mórnak nyilvánosságra szánt utolsó kézírata a József főherczeg Szanatorium-Egyesület Emlékkönyv Kezelősége birtokában van és mély kegyelettel őrizi. A fényképezéssel nyert hű másolatokból pedig bárkinek, aki evégett hozzá fordul és egy bérmentesített választóborítékot beküld, díjmentesen rendelkezésére bocsátani hajlandó. Czim: III. Zsigmond-u. 70.

Rákóczi hamvai. A francia kormány nem fog semmi akadályt támasztani, hogy Rákóczi Ferencz hamvait, melyek a francia főnhatóság alatt álló oitani St. Benoit templomban nyugosznak, hazaszállítsák. Török részről pedig már meg van az engedelem. Így tehát, reméljük, hogy nemso-kára itthon lesznek a nagy kurucz fejedelem hamvai.

Fagyos szentek. Május 12, 13, 14-én van a fagyos szentek napja. A szent urak az idén nem hoztak fagyot. Erre felé hűvös, borult idő járt inkább esőre, mint fagyra hajló. A föld ugyan is várja az esőt, mert nagy szárazságtól már meg is hasadozott. Sok helyen az őszi vetéseket mind ki szántották. Talán csak a jó Isten megkönyörül a föld bünös népén.

Hamis bankó gyártók. Budapesten letartóztatták a Liebel testvéreket, kik egy zágrábi kőnyomdász hamis bankóit hozták, igen nagy mennyiségben forgalomba. Ezen kívül még Bécsben és Zágrábban is voltak czinkos társaik. E két helyen 17 embert fogtak el bankóhamisítás miatt.